

Turisme «patriòtic»

«La visita a tots aquests indrets ha de ser feta sense presses, conscients que sempre hi descobrirem coses de la nostra història nacional»

Les limitacions ocasionades per la pandèmia han afectat també els hàbits turístics de la gent, de manera que els requisits establerts per a certes destinacions més o menys llunyanes, que exigeixen el desplaçament amb avió, han revaloritzat les destinacions més properes i han potenciat, així, un turisme nacional que, en molts casos, ha redescobert una part del territori, dels seus atractius i de les seves potencialitats.

Pels hàbits adquirits, les infraestructures adients i els sistemes de transport existents, tots tenim tirada cap a uns llocs concrets del país, en funció de quina sigui la part del territori on vivim. D'aquesta manera, hi ha ciutats i comarques que mai no acostumem a visitar, simplement perquè no formen part del circuit habitual de desplaçaments, sigui per motius de feina, d'estudis, de salut o de lleure. Hi ha gent de Girona que no ha estat mai, o en ocasions molt comptades, a Lleida, Tarragona, Reus o Tortosa, com també n'hi ha a l'inrevés. I, des del Principat, lamentablement, es coneix poc i sovint malament, Catalunya del Nord, el País Valencià, cadascuna de les quatre Illes Balears i la Franja.

Aquests darrers mesos, en companyia d'alguns amics, he pogut visitar indrets que, en condicions normals, potser no sovintejaría gaire, tots ells amb alguna motivació lligada a la nostra història nacional i, en tots els casos, sense moure'ns de Catalunya. I ha estat enormement gratificant de conèixer l'indret on van néixer figures emblemàtiques del nostre passat col·lectiu, hi van passar els darrers anys de vida, o bé s'hi van produir determinats fets que van marcar la nostra història per sempre.

Per exemple, Prada de Conflent, la vila on va passar els darrers anys de la seva vida Pompeu Fabra i on va morir el 25 de desembre de 1948, en ple exili. Va ser, com es va dir llavors, el Nadal més trist. La seva tomba, perfectament senyalitzada al cementiri pradenc, és objecte de visites permanents i mai no hi manquen les flors que n'acompanyen el darrer viatge. I una placa, al carrer dels Marxants, en recorda la casa on visqué la personalitat més destacada de la cultura catalana contemporània. Autor de les normes ortogràfiques del català modern, de gramàtiques i diccionaris, quan els franquistes van ocupar Catalunya també van assaltar casa seva i en van cremar els seus llibres a la plaça pública. Sabien per què ho feien...

O bé, al número 8 del carrer Rafael Casanova de Moià, hi ha la Casa Museu on va néixer el personatge que dona nom a aquesta via pública. En aquest immoble del segle XVI, pels volts del 1660, hi va néixer el referent de la defensa de Barcelona com a conseller en cap i comandant de la coronela, durant tot el setge enemic fins a l'11 de setembre de 1714. A més de seguir la vida de Casanova, la Casa acull una exposició molt útil per entendre un conflicte bèl·lic que culminà amb la caiguda de la capital catalana davant les tropes borbòniques. Un element interactiu divertit per als visitants consisteix a poder-te vestir amb la indumentària pròpia d'aquella època i fer-t'hi la foto corresponent. Qui concentra les ofrenes florals cada 11 de setembre, durant el franquisme no tenia cap monument públic, de manera que, un cop, algú hi col·loca una reproducció petita de la seva estàtua amb un rètol optimista que assegurava: *?Ja creixerà?!?*

Al carrer Major, 7, de Folgueroles, hi ha la Casa Museu Jacint Verdaguer, allà on el poeta passà els seus anys d'infantesa. A la planta baixa es fa un recorregut per la trajectòria de qui, des de la poesia, tornà a enlairar el català a la categoria de llengua literària i en els altres pisos s'explica la vida quotidiana d'una família camperola com la de Verdaguer. La biblioteca compta amb un fons d'uns 800 registres, format per llibres, hemeroteca i material gràfic, sonor i audiovisual. Autor d'obres com *L'Atlàntida* i *Canigó*, va ser el poeta més popular del país, amb

obres tan famoses i encara vigents com *L'emigrant* i el *Violai*.

La Casa Museu Prat de la Riba es troba al número 7 de la Plaça que duu el nom d'un dels polítics més destacats de la nostra història contemporània, a Castellterçol. És aquí on va néixer i morir Prat de la Riba i on s'han conservat l'ambient i el mobiliari que el van acompanyar, a més d'un seguit d'objectes personals. Jurista, director del diari *La Veu de Catalunya*, president de la Diputació barcelonina i de la Mancomunitat de Catalunya des d'on va promoure el projecte d'un país modern i endreçat, amb biblioteques, carreteres i telèfons, és autor d'una obra clàssica en el pensament nacional com ara *La nacionalitat catalana* (1906). És a ell a qui es deu la creació de l'Institut d'Estudis Catalans i la iniciativa de situar Pompeu Fabra com a artífex de la normativització del català.

Al número 5 de la plaça Ramon Arqués de Borges Blanques s'alça un edifici de factura arquitectònica moderna que acull l'Espai Macià. Si bé nascut a Vilanova i la Geltrú, es va sentir sempre lligat a Borges Blanques, d'on era originària la família de Francesc Macià. Aquest centre d'interpretació mostra i difon el patrimoni documental lligat a qui va ser el primer president de la Generalitat restablerta. Tinent coronel del cos d'enginyers de l'exèrcit espanyol, diputat a Corts, fundador d'Estat Català i d'ERC, protagonista dels Fets de Prats de Molló, Macià, conegut com *l'Avi*, va ser un polític estimat pel poble i símbol de la lluita per la independència nacional.

El 2 d'agost de 1931 era aprovat en referèndum l'Estatut d'Autonomia de Catalunya dit de Núria. Un Estatut que defensava el dret a l'autodeterminació nacional, el català com a única llengua oficial, definia Catalunya com a Estat i preveia la incorporació d'altres territoris al del Principat. Va ser redactat al santuari de Núria per una comissió integrada per Rafael Campalans, Pere Coromines, Josep Dencàs, Martí Esteve, Antoni Xiru i Jaume Carner que la presidia. El santuari actual en recorda l'esdeveniment que va acabar com tots els anteriors i posteriors: a l'escapça. I, encara, el juliol de 1967, davant l'operació franquista d'entronització de la Mare de Déu de Núria, un escamot de l'independentista FNC, amb l'historiador Xavier Margais, va segrestar-ne la imatge, més tard retornada per Josep Benet, per impedir una victòria simbòlica al règim.

La visita a tots aquests indrets ha de ser feta sense presses, conscients que sempre hi descobrirem coses de la nostra història nacional, però compta també amb altres al·licients. Per exemple, conèixer altres monuments, edificis i paratges naturals de la comarca i poder-hi fer nit en fondes de poble o hotelets amb poques cambres, equipaments nets i endreçats, amb les comoditats imprescindibles i un tracte acollidor. I, feliçment, al mateix lloc o bé pels entorns, amb la possibilitat de poder compartir plats segurs fets en fogons de confiança, al voltant d'una bona taula i la millor companyia. Au, vinga, animeu-vos-hi!